

Graffiti i odpowiedzialność za wspólną przestrzeń

Scenariusz zajęć dla klasy VIII szkoły podstawowej

KLASA VIII | Rozpoznaj, wyjaśnij, wskaż działanie

Uczniowie analizują historię Filipa, który najpierw tworzy mural za zgodą zarządcy, a następnie bez pozwolenia maluje napis na zabytkowej kamienicy. Porównują granice zgody, rozpoznają presję grupy i proponują bezpieczne sposoby działania. Oceniają decyzje oraz skutki, nie wartość osób ani środowiska kibiców.

Zastosowanie i organizacja

WOS, godzina wychowawcza lub zajęcia pozalekcyjne. Praca indywidualna, w parach i małych grupach. Scenariusz źródłowy ma cztery części. Miejsca zatrzymania wskazano treścią wydarzeń i pytań, bez przypisywania czasów nagraniom. Dopasuj liczbę spotkań po obejrzeniu sprawy.

Cel główny

Uczeń odróżnia działanie w granicach zgody od samowolnego ingerowania w cudze mienie, rozpoznaje wpływ grupy i uzasadnia potrzebę odpowiedzialności za skutki własnych decyzji.

Kryteria sukcesu dla ucznia

- Porównuję dwa malowania według zgody, miejsca i skutków, wskazując informacje z historii.
- Wyjaśniam, dlaczego wcześniejszy obraźliwy napis i oczekiwania kolegów nie dają prawa do uszkodzania budynku.
- Formułuję spokojną odmowę i podaję bezpieczne działanie zamiast samowolnego malowania lub usuwania napisu.
- Uzasadniam ocenę zachowania Filipa oraz odróżniam karę od działań służących naprawieniu szkody.

Wybrane powiązania z WOS

Wymaganie szczegółowe	Działanie ucznia
I.4 Asertywność	Karta B: układa odmowę wobec namawiania do działania bez zgody.
I.2-3 Grupa i wspólne decyzje	Karty A i C: ocenia wpływ grupy, określa warunki wspólnego działania i uzasadnia wybór.
V.3 Zasady odpowiedzialności	Karta C i objaśnienie nauczyciela: odróżnia pełnoletność od ogólnej granicy odpowiedzialności według Kodeksu karnego.

To wybrane elementy wymagań, nie deklaracja ich pełnej realizacji przez samą projekcję. Na godzinie wychowawczej odnieś cel do programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. [2]

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Zadanie „Teraz Ty bądź Sędzią! - nowe scenariusze, nowe możliwości” jest finansowane ze środków Ministra Edukacji Narodowej - Program Młodzi Obywatele.

Powiązanie z poradnikiem i źródła

Scenariusz rozwija kartę „Wandalizm” z poradnika metodycznego Fundacji ProPublika. Korzysta z wcześniejszej sprawy symulatora, a nie z trzech nowych historii. Jej głównym tematem jest odpowiedzialność za własne decyzje, cudzą własność i przestrzeń wspólną.

Obszar	Miejsce w poradniku i zastosowanie
Przygotowanie i rozmowa	Rozdziały 1 i 2, s. 3-10: cel, dobór projekcji, samodzielny namysł, rozróżnienie faktu, twierdzenia i opinii.
Bezpieczeństwo	Rozdział 3, s. 13-14: trudne treści, praca na fikcyjnej historii i dostosowanie formy udziału.
Powiązania programowe	Rozdział 4, s. 15-16: wymagania klasy VIII należy wiązać z rzeczywiście wykonanym zadaniem.
Karta tej sprawy	Rozdział 5, s. 24: zgoda, cudze mienie, presja grupy, uszkodzenie zabytku i naprawienie szkody.
Prawo i ocena	Rozdział 7, s. 33-34: ostrożność wobec uproszczeń filmowych; rozdziały 8 i 9, s. 36-38: ewaluacja i informacja zwrotna.

„Poradnik” oznacza publikację „Poradnik metodyczny pracy z symulatorem rozpraw sądowych Teraz Ty bądź Sędzią!” (44 strony). Numery odnoszą się do stron PDF.

Materiały do zajęć

Przygotuj symulator, karty A i B oraz opcjonalną kartę C. Pomoce graficzne: P1 „Zgoda ma granice”, P2 „Odmów i wybierz inne działanie” i P3 „Od odmowy do pomysłu”. Karty są częścią dokumentu i można je wydrukować oddzielnie. Karta C rozszerza zajęcia o przepisy i plan wspólnego działania.

Źródła

- [1] Fundacja ProPublika, symulator „Teraz Ty bądź Sędzią!”, sprawa „Wandalizm”. <https://www.wydaj-wyrok.pl>.
- [2] ZPE, podstawa programowa WOS dla szkoły podstawowej, I.2-4 i V.3. <https://zpe.gov.pl/podstawa-programowa/szkola-podstawowa/wiedza-o-spolnoczenstwie>.
- [3] Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tekst jednolity Dz.U. 2024 poz. 1292 ze zm., art. 36 i 108. <https://eli.gov.pl/api/acts/DU/2024/1292/text.html>.
- [4] Kodeks wykroczeń, tekst jednolity Dz.U. 2025 poz. 734 ze zm., art. 63a. <https://api.sejm.gov.pl/eli/acts/DU/2025/734/text.pdf>.
- [5] Kodeks karny, tekst jednolity Dz.U. 2025 poz. 383 ze zm., art. 10, 53, 69 i 70. <https://api.sejm.gov.pl/eli/acts/DU/2025/383/text.pdf>.

Objaśnienia prawne dla nauczyciela znajdują się na s. 6 tego scenariusza.

Przygotowanie i zasady rozmowy

Przed zajęciami

- Obejrzyj całą sprawę, wybory w interfejsie i finał. Sprawdź dźwięk, dostępne napisy oraz zatrzymywanie przy pytaniach. Zaznacz miejsca wskazane w przebiegu i zapoznaj się z objaśnieniami prawnymi na s. 6.
- Przygotuj karty A i B. Kartę C wykorzystaj w rozszerzeniu. Nie wymagaj od uczniów wcześniejszej znajomości przepisów ani wyliczania kar. Dostarczone fragmenty prawa służą prostym rozróżnieniom.
- Materiał zawiera wulgarny napis, presję grupy, uszkodzenie zabytku, trudną sytuację rodzinną Filipa i rozstrzygnięcie karne. Można zastąpić wskazane sceny neutralnym streszczeniem. Zapewnij możliwość przerwy i spokojnej rozmowy z dorosłym.

Komunikat otwierający

Powiedz: „Będziemy analizować filmową historię Filipa. Nie powtarzamy wulgarnych napisów i nie opisujemy rzeczywistych osób z naszej szkoły. Sprawdzimy, gdzie kończyła się zgoda na malowanie, jakie inne decyzje były możliwe i kto poniósł skutki. Możesz pracować na streszczeniu. Nie musisz opowiadać o własnych doświadczeniach”.

Co nazywamy w tej lekcji

Zgoda dotyczy określonego miejsca i działania. Cudze mienie to rzecz należąca do innej osoby lub podmiotu. Zabytek ma wartość historyczną, artystyczną lub naukową i podlega ochronie. Presja grupy może polegać także na obawie przed oceną kolegów, nawet gdy nikt wprost nie wydaje polecenia.

Oceniaj konkretne zachowanie. Nie utożsamiaj graffiti ze zniszczeniem, wszystkich kibiców z wandalizmem ani ubóstwa lub trudności szkolnych z przestępczością. Filipa nie oceniamy na podstawie wyglądu, zainteresowań i sytuacji rodziców.

Bezpieczne alternatywy

Nie organizuj odtwarzania aktu wandalizmu, nanoszenia napisów na budynki ani samodzielnego usuwania farby z zabytku. Uczniowie mogą projektować na papierze. Zauważone uszkodzenie zgłaszają zaufanemu dorosłemu lub zarządcy; nie podejmują ryzykownej konfrontacji. Sposób naprawy zabytku wymaga właściwych uzgodnień i fachowej oceny.

Gdy pojawia się osobiste ujawnienie

Nie wypytuj ucznia przy klasie i nie prowadź publicznego ustalania winnych. Zapewnij rozmowę w bezpiecznych warunkach i postępuj zgodnie ze szkolnymi procedurami. Nie nakłaniaj do przyznawania się do rzeczywistych czynów w ramach zadania.

Podział na spotkania i dostosowanie

Blok A: część I, porównanie malowań i motywy. Blok B: części II i III, argumenty, presja i odpowiedzialność. Blok C: część IV, uzasadnienie opinii i bezpieczna alternatywa. Kartę C można wykonać osobno. Czytaj polecenia w razie potrzeby, dopuść krótkie hasła i odpowiedź ustną.

Przebieg od dwóch malowań do argumentów stron

Pytanie przed projekcją

Poproś o krótką indywidualną odpowiedź: „Czy zgoda na namalowanie muralu na jednej ścianie pozwala malować na sąsiednim budynku? Dlaczego?”. Zachowaj notatki do porównania na końcu. Zapowiedz obserwowanie zgody, miejsca i skutków.

Część I Dwa malowania

Odtwórz wprowadzenie i historię powstania muralu oraz napisu na drugiej kamienicy. Przy najbliższym dostępnym zatrzymaniu uczniowie wykonują zadanie 1 na karcie A. Nie przerywaj filmu, jeśli odtwarzacz na to nie pozwala; wróć do zdarzeń po całym odcinku.

Po samodzielnej odpowiedzi pokaż P1 „Zgoda ma granice”. Porównajcie dwie sytuacje. Pierwsze malowanie odbywa się za zgodą zarządcy. Drugie dotyczy innego budynku, bez zgody, z uszkodzeniem zabytkowej elewacji. Dobra ocena pierwszego muralu nie przesądza o dopuszczalności drugiego działania. Nie pytaj, czy ładniejszy napis usprawiedliwiłby samowolę.

Część I Wyjaśnienia Filipa

Przy filmowych pytaniach o przyznanie się i motyw daj czas na samodzielny namysł, potem krótką rozmowę w parze. Oddziel przyznanie faktu malowania od uznania odpowiedzialności: Filip przyznaje czyn, a jednocześnie twierdzi, że nie miał wyjścia.

Uczniowie wykonują zadanie 2 na karcie A. Pytaj: „Czy poprzedni obraźliwy napis dawał pozwolenie na następny?”, „Jaką informację mamy o oczekiwaniach kolegów?”. Obawa Filipa przed ich oceną jest jego wyjaśnieniem, nie dowodem, że każdy kolega żądał zniszczenia. Wskaż możliwość odmowy lub odejścia bez dopisywania bohaterskiej konfrontacji.

Część II Argumenty prokuratora

Odtwórz wypowiedź o zabytku, skutkach uszkodzenia i przestrzeni publicznej. Uczniowie rozpoczynają zadanie 3 na karcie A: oddzielają okoliczność od argumentu o jej znaczeniu. Przykład: farba uszkodziła elewację, dlatego usunięcie skutków wymaga specjalistycznej naprawy.

Przy pytaniu o działanie „w biały dzień” nie przedstawiaj reguły, że pora dnia automatycznie podwyższa karę. Wyjaśnij, że sąd ocenia okoliczności całego czynu. W tej lekcji uczniowie uzasadniają ocenę zachowania, a nie stosują taryfikacji kar. Skorzystaj z objaśnień na s. 6.

Neutralne streszczenie części I i II

„Filip z kolegami tworzy mural za zgodą zarządcy. Później zauważa obraźliwy napis na innej kamienicy. Bez pozwolenia zamalowuje go i dodaje własny obraźliwy napis. Uszkadza zabytkową elewację. W sądzie przyznaje, że malował, ale tłumaczy decyzję emocjami i obawą przed oceną kolegów”. Wykonaj te same zadania bez powtarzania wulgaryzmów.

Przebieg od oceny decyzji do podsumowania

Część III Prawo i odpowiedzialność

Odtwórz omówienie prawa i argumenty stron. Objasnij, że uszkodzenie zabytku nie jest tym samym co każdy napis w przestrzeni publicznej. Nie każdy stary budynek automatycznie ma taki sam status. Przy zabytku wpisanym do rejestru sama zgoda zarządcy może nie wystarczać do działań zmieniających jego wygląd. [3, 4]

Uczniowie kończą zadanie 3 na karcie A. Przy pytaniu o impuls zapytaj, czy decyzja bez długiego planowania może nadal być świadomym działaniem. Przy wcześniejszych problemach Filipa oddziel ocenę czynu od etykiety „zły człowiek”. Nie wymagaj ujawniania historii uczniów ani ich rodzin.

Filmowy wybór rozstrzygnięcia

Jeżeli korzystacie z wyboru kary w symulatorze, zapowiedz: „To element filmowej sprawy, nie sprawdzian znajomości aktualnych kar”. Uczniowie mogą przedstawić opinię o znaczeniu okoliczności. Nie oceniał zaznaczonej opcji jako poprawnej odpowiedzi prawnej. Warianty i kwoty omów zgodnie z uwagami na s. 6.

Część IV Wyrok i uzasadnienie

Odtwórz finał. Zapytaj, jakie okoliczności wymienia film i które z nich uczniowie już zauważyli. Odróżnij karę, wykonanie lub zawieszenie jej wykonania oraz naprawienie szkody. Nie przedstawiaj zawieszenia jako uniewinnienia lub braku konsekwencji.

Przy końcowym pytaniu „Co sądzisz o wydanym wyroku?” każda opinia wymaga argumentu z historii. Uczeń może uznać rozstrzygnięcie za surowe, łagodne lub odpowiednie, lecz nie może opierać uzasadnienia na stereotypie o kibicach albo ubóstwie. Nie wymagaj wyliczania prawidłowej kary.

Bezpieczna alternatywa i sprawdzenie efektów

Przy zadaniach 4 i 5 na karcie B pokaż P2 „Odmów i wybierz inne działanie”. Uczniowie układają odmowę, wskazują adresata zgłoszenia i bezpieczny sposób działania bez samodzielnej naprawy zabytku. W zadaniu 6 uzasadniają wniosek zdarzeniem z historii i wracają do pytania sprzed projekcji. P3 „Od odmowy do pomysłu” wykorzystaj do porównania innego wyboru z decyzją Filipa. To osobny przykład, nie scena z filmu. Może wprowadzić zadanie 9 na karcie C.

Pytania do podsumowania: „Co było objęte zgodą?”, „Co Filip mógł zrobić inaczej?”, „Dlaczego naprawienie szkody nie polega po prostu na zamalowaniu wszystkiego kolejną farbą?”. W rozszerzeniu wykorzystaj kartę C.

Komunikat zamykający

Powiedz: „Zgoda ma określony zakres. Wcześniejsze zniszczenie i presja grupy nie dają pozwolenia na kolejne. Można odmówić, odejść i zgłosić problem. Za naprawę zabytku trzeba zabrać się w uzgodniony, fachowy sposób”.

Streszczenie zamiast finału filmowego

„W sprawie rozpatrywane są zgoda na pierwsze malowanie, jej brak przy drugim, uszkodzenie zabytku, impuls i wcześniejsze zachowanie Filipa. Sąd uznaje go za winnego i orzeka konsekwencje karne oraz finansowe. To rozstrzygnięcie tej historii, a nie stała kara za każdy napis”. Następnie omów zadania 4-6.

Objaśnienia prawne dla nauczyciela

Ta strona służy przygotowaniu i krótkim korektom podczas omówienia. Nie jest materiałem do pamięciowego opanowania ani instrukcją samodzielnego wymierzania kar.

Zgoda i ochrona zabytku

Art. 63a Kodeksu wykroczeń dotyczy umieszczania napisów lub rysunków w warunkach opisanych w tym przepisie. Uszkodzenie zabytku jest odrębnie uregulowane w art. 108 ustawy o ochronie zabytków. Nie ucz zasady „każde graffiti to tylko wykroczenie”. Na karcie C podano fragmenty do prostego porównania. [3, 4]

Przy zabytku wpisanym do rejestru działania mogące zmienić wygląd wymagają odpowiedniego pozwolenia konserwatorskiego na zasadach art. 36. Zgoda właściciela lub zarządcy nie zastępuje wszystkich wymagań prawnych. Uczeń nie ma samodzielnie ustalać technologii czyszczenia elewacji. [3]

Wiek Filipa

Bohater ma 17 lat. Pełnoletność i ogólna granica odpowiedzialności według Kodeksu karnego to różne kwestie. Art. 10 § 1 wskazuje co do zasady ukończenie 17 lat. Ustawa przewiduje wyjątki, w tym szczególne zasady dotyczące osób młodszych oraz możliwość zastosowania środków dla nieletnich w warunkach § 4. Nie sprowadzaj tego do reguły „każdy siedemnastolatek zawsze jak dorosły” ani „przed osiemnastką nie ma odpowiedzialności”. [5]

Filmowe uproszczenia dotyczące kary

Nie przedstawiaj działania za dnia, przyznania się lub nagłego impulsu jako automatycznego podwyższenia albo obniżenia kary. Art. 53 wymaga oceny wielu okoliczności. Wyjaśnienie motywu nie oznacza usprawiedliwienia zachowania; samo przyznanie, że się malowało, nie dowodzi pełnej skruchy. [5]

Wariant „kara ograniczenia wolności w zawieszeniu” nie jest poprawnym wzorem obecnego warunkowego zawieszenia wykonania kary. Art. 69 dotyczy kary pozbawienia wolności przy spełnieniu ustawowych warunków. Okres próby zależy od przepisów i sytuacji sprawcy, nie jest jedną stałą wartością. [5]

Rozstrzygnięcie w filmie dotyczy zdarzenia z 2018 r. Szczegółowa ocena prawna wymaga uwzględnienia daty czynu i właściwych przepisów. Nie przeliczaj z uczniami dzisiejszego wyroku na podstawie samych opcji ekranowych.

Kwoty i naprawienie szkody

W materiale źródłowym występują rozbieżne kwoty nawiązki: 5 000 zł w sentencji i 10 000 zł w komentarzu. Nie wybieraj jednej przez domysł i nie buduj na tej różnicy zadania o poprawną kwotę. Odwołaj się do tego, co rzeczywiście odtworzono, a rozbieżność nazwij, jeśli jest obecna w filmie. Wartość szkody i kwota nawiązki nie są automatycznie tym samym.

Uszkodzenie zabytku może wymagać specjalistycznej naprawy. Art. 108 ust. 4 rozróżnia przywrócenie stanu poprzedniego i nawiązkę, gdy taki obowiązek nie byłby wykonalny. Nie ucz, że sam brak umiejętności Filipa zawsze przesądza o niemożności naprawy. Zawieszenie wykonania kary nie oznacza uniewinnienia ani gwarancji, że sprawca się zmieni. [3, 5]

Karta pracy A

Wandalizm | Klasa VIII | Porównanie zdarzeń i argumentów

Pracuj na filmie lub streszczeniu. Nie przepisuj wulgaryzmów i nie opisuj rzeczywistych osób ze szkoły. Możesz odpowiadać krótkimi hasłami.

1 Dwie różne sytuacje po części I

Pierwsze malowanie. Kto wyraził zgodę, czego ona dotyczyła i co zrobili chłopcy?

.....

.....

.....

Drugie malowanie. Co zmieniło się w kwestii miejsca, zgody i skutków?

.....

.....

.....

Dlaczego pozwolenie dotyczące pierwszej ściany nie wystarczało przy drugim budynku?

.....

.....

2 Decyzja Filipa po części I

Filip mówi, że nie miał wyjścia, bo obawiał się reakcji kolegów. Czy to wykluczało inne decyzje? Podaj jedną alternatywę.

.....

.....

.....

Czy wcześniejszy obraźliwy napis usprawiedliwiał namalowanie następnego? Uzasadnij.

.....

.....

3 Fakt i argument po częściach II i III

Wybierz jedną informację z historii. Wyjaśnij, jakie ma znaczenie dla oceny zachowania Filipa. Nie wyliczaj kary. Informacja:

.....

.....

Jej znaczenie i uzasadnienie:

.....

.....

.....

Karta pracy B

Wandalizm | Klasa VIII | Odmowa bezpieczne działanie i wnioski

4 Jak odmówić

Odrębny przykład: kolega mówi „Zamalujmy ten napis, przecież bronimy swojego klubu”. Ułóż spokojną odmowę bez obrażania i bez konieczności przekonywania całej grupy.

.....

.....

.....

Co możesz zrobić, jeżeli nacisk się utrzymuje? Zadbaj o bezpieczeństwo.

.....

.....

5 Co zrobić zamiast samowolnej naprawy

Do kogo można zgłosić obraźliwy napis lub uszkodzenie? Wskaż dorosłego albo zarządcę, nie podejmuj ryzykownej konfrontacji.

.....

.....

Dlaczego nie należy samodzielnie zamalowywać lub czyścić zabytkowej elewacji?

.....

.....

.....

Co wymaga uzgodnienia, zanim powstanie legalny mural? Podaj dwa warunki.

.....

.....

6 Mój wniosek po finale

Zapisz jeden wniosek z historii i uzasadnij go konkretnym zdarzeniem. Możesz odnieść się do zgody, presji grupy, skutków lub odpowiedzialności.

.....

.....

.....

Czy zawieszenie wykonania kary oznacza, że Filip został niewinny?

.....

Wróć do pytania sprzed projekcji. Czy zmieniła się twoja odpowiedź o zakresie zgody? Wyjaśnij krótko.

.....

.....

Karta pracy C

Wandalizm | Klasa VIII | Rozszerzenie o prawie i wspólnym działaniu

7 Dwa przepisy i ich zakres

Przeczytaj fragmenty. Znak [...] oznacza pominięcie części przepisu. Nie ustalaj samodzielnie kary ani kwalifikacji dowolnego rzeczywistego zdarzenia.

Art. 63a § 1 Kodeksu wykroczeń, fragment: „Kto umieszcza w miejscu publicznym do tego nieprzeznaczonym [...] napis lub rysunek albo wystawia je na widok publiczny w innym miejscu bez zgody zarządzającego tym miejscem, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”. [4]

Art. 108 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami: „Kto niszczy lub uszkadza zabytek, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”. [3]

Jaka cecha budynku i jaki skutek drugiego malowania są ważne w historii Filipa? Odwołaj się do przepisu.

.....
.....

Dlaczego nie można powiedzieć, że każdy napis na murze to zawsze tylko wykroczenie?

.....
.....

8 Wiek a odpowiedzialność

Art. 10 § 1 Kodeksu karnego: „Na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat”. Ustawa przewiduje także wyjątki, które wyjaśnia nauczyciel. [5]

Filip ma 17 lat. Dlaczego zdanie „Nie ma jeszcze osiemnastu lat, więc nie może odpowiadać według Kodeksu karnego” jest błędne?

.....
.....

9 Wspólny projekt na papierze

W parze wybierzcie jedną legalną propozycję: projekt muralu na uzgodnionej ścianie albo plakat o dbaniu o przestrzeń. Każda osoba podaje argument, następnie wspólnie ustalacie wybór. Nie wykonujcie niczego na budynku.

Wybór i uzasadnienie:

.....
.....

Dwa warunki przed ewentualną realizacją. Kto sprawdzi zgody, miejsce i potrzebne uzgodnienia?

.....
.....

Przykłady odpowiedzi i informacja zwrotna

Uznawaj inne trafne odpowiedzi oparte na historii, przepisie lub bezpiecznym działaniu. Nie oceniaj wyboru kary jako zadania z jedną poprawną odpowiedzią. Poradnik: s. 36-38.

Karta A

1. Pierwszy mural powstaje na ścianie budynku spółdzielni za zgodą zarządcy. Drugie malowanie dotyczy innej, zabytkowej kamienicy, bez zgody, i prowadzi do uszkodzenia elewacji. Zgoda obejmowała określone miejsce i działanie. Nie przechodzi automatycznie na inny budynek.
2. Możliwe były odmowa, odejście i zgłoszenie napisu dorosłemu lub zarządcy. Obawa przed oceną kolegów pomaga zrozumieć presję, lecz nie usuwa odpowiedzialności. Poprzedni napis nie dawał pozwolenia na kolejny ani na samowolne zamalowanie elewacji. Nie należy ustalać, że wszyscy koledzy nakazali Filipowi malowanie, jeśli tego nie pokazano.
3. Przykład: farba wniknęła w elewację, co oznacza szkodę wymagającą fachowej naprawy. Inny: Filip znał różnicę między uzyskaniem zgody a jej brakiem. Trafny argument łączy konkretną informację z wnioskiem. „To kibic, więc zasługuje na karę” wymaga korekty jako stereotyp.

Karta B

4. Przykład: „Nie będę malować bez zgody. Zgłoszmy napis zarządcy”. Przy utrzymującym się nacisku można odejść i zwrócić się do zaufanego dorosłego. Nie wymagaj pozostania w grupie, fizycznego powstrzymywania kolegów ani narażania się dla udowodnienia odwagi.
5. Zgłoszenie np. wychowawcy, rodzicowi lub zarządcy. Samowolne czyszczenie lub malowanie może powiększyć uszkodzenie. Trzeba uzgodnić miejsce, zakres i warunki działania, a przy zabytku sprawdzić wymagania konserwatorskie. Nie każda ściana nadaje się do muralu, nawet gdy pomysł jest oceniany pozytywnie.
6. Dobre uzasadnienie: „Zgoda miała granice, bo dotyczyła ściany spółdzielni, a Filip później malował na innym budynku bez pozwolenia”. Częściowe: „Nie wolno niszczyć”, bez zdarzenia. Do korekty: „Mógł malować, bo ktoś wcześniej obraził jego klub”. Zawieszenie wykonania kary nie oznacza uniewinnienia; nie jest też gwarancją zmiany zachowania.

Karta C

7. Drugi budynek jest zabytkiem, a malowanie uszkodziło elewację. Art. 108 dotyczy uszkodzenia lub zniszczenia zabytku. Nie można sprowadzać każdego napisu do jednego wykroczenia, pomijając jego skutki i status obiektu. Uczeń nie musi samodzielnie rozstrzygać zbiegu przepisów.
8. Ogólna granica wskazana w art. 10 § 1 to 17 lat, a nie pełnoletność. Odpowiedź nie powinna prowadzić do twierdzenia, że każdy siedemnastolatek zawsze otrzymuje taką samą karę jak dorosły. Nauczyciel przypomina o ustawowych wyjątkach i indywidualnej ocenie.
9. Przykład: projekt na papierze, rozmowa z nauczycielem i zarządcą o wyznaczonym miejscu, sprawdzenie statusu budynku oraz zakresu zgody przed realizacją. Uczniowie uzasadniają wspólny wybór. Zgoda szkoły na projekt nie oznacza automatycznie zgody zarządcy na malowanie elewacji.

Prosta skala informacji zwrotnej

Przed zadaniem podaj trzy kryteria: poprawność informacji, odwołanie do zdarzenia lub źródła i uzasadnienie. Każde oceniaj od 0 do 2: 2 oznacza trafną i pełną realizację, 1 częściową, 0 istotny błąd lub brak podstawy. Przy alternatywie sprawdź bezpieczeństwo i wykonalność. Nie przeliczaj wyniku automatycznie na stopień.

Powiedz: „Trafnie wskazujesz brak zgody. Dodaj, dlaczego wcześniejszy napis tego nie zmienia”. Przy stereotypie, obwinianiu rodziny lub propozycji samowolnej naprawy wyjaśnij błąd i umożliw poprawę. Nie oceniaj osobistych doświadczeń ani poglądów na klub piłkarski.